

**ULRIKA ANDERSSON
PETER DAHLGREN
KARIN PETTERSSON
MARTIN SCHORI
JACK WERNER
ANDREAS WIDHOLM
ÅSA WIKFORSS
NINA WORMBS
LARS TRUEDSON (RED)**

Jag såg det på
nätet nånstans

Men jag blockerar
ju bara lögnare

Vadå studie,
det känns inte rätt

Fejk, filter och faktaresistens

– HOTAR SOCIALA MEDIER DEMOKRATIN?

Fejk, filter och faktaresistens

– hotar sociala medier demokratin?

**Institutet för
mediestudier**

**Institutet för
mediestudier**

Institutet för mediestudier
Pustegränd 1–3, 118 20 Stockholm
info@mediestudier.se www.mediestudier.se
Fejk, filter och faktaresistens

Ulrika Andersson, Peter Dahlgren, Karin Pettersson,
Martin Schori, Jack Werner, Andreas Widholm,
Åsa Wikforss, Nina Wormbs, Lars Truedson (red)

© Författarna och Institutet för mediestudier
Utgivare: Institutet för mediestudier
Produktion: Kapish produktion, Stockholm 2018
ISBN 978-91-983566-7-0

Innehåll

Fejk, filter och faktaresistens – hotar sociala medier demokratin? <i>Lars Truedson</i>	7
Vad är egentligen fake news? Ett missbrukat begrepp och en oroande verklighet <i>Åsa Wikforss</i>	15
llskemaskiner styr vårt demokratiska samtal <i>Karin Pettersson</i>	31
Filterbubblor – ett hotfullt och vilseledande begrepp <i>Peter M Dahlgren</i>	39
När källkritik blir en snackis <i>Jack Werner</i>	71
Blev de europeiska valen 2017 manipulerade? <i>Martin Schori</i>	77
Nätet – från hopp till hot <i>Nina Wormbs</i>	90

Vad är egentligen fake news?

Ett missbrukat begrepp
och en oroande verklighet

Åsa Wikforss*

Det senaste året har vi fått oss till godo en mängd nya märkliga begrepp: Post-sanning, alternativa fakta och fake news. Begreppen är märkliga på flera sätt men är ett uttryck för den strid om verklighetsbilden som nu pågår. Det säger sig självt att vi inte bokstavligen lever efter sanningen. Våra påståenden om världen är sanna eller falska, vare sig vi vill det eller inte. Och några alternativa fakta finns inte. Det enda som finns är *fakta*, sätt som världen är på, och olika beskrivningar av världen – en del sanna, en del falska.

Av de här begreppen är det kanske ändå begreppet *fake news* som är mest centralt i den pågående striden om verkligheten. Dels är fenomenet i sig i högsta grad förekommande, dels missbrukas begreppet för att misstänkliggöra etablerade kunskapskällor. I det här kapitlet diskuterar jag fake news från ett filosofiskt och ett psykologiskt perspektiv. Vad är fake news

---

* Åsa Wikforss är professor i teoretisk filosofi vid Stockholms universitet. Hon gav 2017 ut boken "Alternativa fakta – om kunskapen och dess fiender".

och varför är vi så mottagliga för dem? Jag diskuterar också missbruket av begreppet och hur det används för att underminera människors tilltro till medierna.

Är fake news falska nyheter?

Det är inte helt lätt att ge en välfungerande definition av begreppet fake news. Det mest vanligt förekommande är definitioner som hänvisar till att innehållet är falskt, till exempel ”falska uppgifter vilka presenteras som nyheter” (*Cambridge Dictionary*), ”osanningar som sprids som sanningar i medierna” (*Språkrådets nyordslista*) eller ”avsiktligt falsk information” (enligt Facebooks informationsavdelning, se Oremus 2017). Men verkligheten är mer komplicerad. Det kan visserligen röra sig om en historia som är rakt av falsk (”Gudrun Schyman vill förbjuda skägg”, ”Påven ger sitt stöd till Trump”), men lika ofta rör det sig om en mer komplicerad blandning av det sanna och det falska.¹

En vanlig typ av fake news utgår till exempel från något som faktiskt hänt (Transportstyrelsen vill inte ha julbelysning i sina vägstolpar) och ger en förklaring till detta som är vinklad eller inkorrekt (man vill inte kränka nyanlända muslimer). Det kan även handla om tendentiösa beskrivningar där man väljer att lyfta fram vissa sanningar (det dödliga våldet ökar) och ignorera andra (övrig brottslighet minskar) och historier som säger det sanna (bilar har satts i brand) men på ett sådant sätt att det *kommunicerar* det falska (polisen har tappat greppet om svenska förorter). Detta gör att

---

¹ Detta betonas även av Gelfert 2018.

även om det är kännetecknande för fake news att de tenderar att orsaka falska övertygelser hos mottagaren, så går det inte att karaktärisera dem i termer av det explicita innehållets sanningshalt.

En särskild utmaning utgörs av det *falska narrativet*. Det har till exempel konstaterats att högerextrema internationella grupper försöker utmåla Sverige som ett land i förfall genom att systematiskt sprida nyheter som visar på problem i Sverige (särskilt problem som har med invandring att göra). Även om (en del) av det som beskrivs i nyheterna faktiskt hänt lyckas man kommunicera det falska genom att bortse från den större kontexten och presentera fakta på ett tendentiöst sätt (Rapacioli 2018).² Vad det handlar om i detta fall är alltså att (åtminstone delvis) sanna nyheter utnyttjas för att driva en falsk övergripande berättelse: Landet med de progressiva värderingarna och den generösa invandringspolitiken håller på att gå under. Det falska narrativet om Sverige blir därmed ett propaganda-verktyg för aktörer världen över som motsätter sig dessa värderingar. Ett färskt exempel utgörs av Ungern, där Sverige utmålats som ett skräckexempel inför valet den 8 april (Stockenhed 2018).

Att definiera fake news i termer av sanningshalten har också den olyckliga konsekvensen att när en riktig nyhetsartikel råkar innehålla falska uppgifter kan den stämplas som fake (en strategi som utnyttjats av Trump, vilket vi ska se nedan). Omvänt är det inte självklart att fake news som råkar vara sanna därigenom inte längre

---

² Det falska narrativet samspelar dock med de explicit falska nyheterna eftersom de senare ofta handlar just om negativa konsekvenser av invandring.

är fake.³ Det som kännetecknar fake news är snarare de *avsikter* varmed de skapas. Den som producerar fejkade nyheter gör inte det med avsikten att ta reda på vad som hänt utan med helt andra avsikter, t ex att locka till sig annonsörer (killarna i Makedonien), att skapa politisk splittring (trollfabrikerna) eller att driva en viss politisk agenda (*Breitbart News* och andra politiska plattformar). Det handlar inte om att ta fram och förmedla kunskap utan om att sprida ett budskap som gynnar den egna agendan.

På detta vis finns det en avgörande skillnad mellan falska nyheter och riktiga nyheter, även de som råkar innehålla felaktiga uppgifter. Fake news är helt enkelt inte journalistik – de går inte ut på att försöka ta reda på sanningen, att granska uppgifter och värdera källor, utan på att sprida ett budskap på ett sätt som döljer den egentliga avsikten. Motsatsen till fake news är därför inte i första hand en sann nyhet utan en *äkta* nyhet. Fake news är *oäkta* nyheter, även när de råkar vara (delvis) sanna. Av det skälet kommer jag i fortsättningen att hålla mig till termen fejkade nyheter på svenska.

Fake news som nyheter

För att förstå fejkade nyheterers stora spridning är det viktigt att minnas att de har karaktären av en *nyhet*. Detta skiljer dem från annan desinformation, såsom rykten, vandringslegender och politisk propaganda.

---

³ En lustig illustration av detta står satirtidskriften *The Onion* för (2018-03-17). De skriver att Facebook kommit fram till ett bra sätt att bekämpa falska nyheter: Genom att genast se till att det som nyheten beskriver faktiskt händer.

Erik Fichtelius har noterat att nyhetsbegreppet är undflyende, men har föreslagit en räkka kriterier för vad som kännetecknar nyheter: de ska vara viktiga, färska, okända, nära i tid och rum, ovanliga, personliga, spännande och egna (Fichtelius 1997). Fejkade nyheter uppfyller vanligen dessa kriterier med råge.

Detta framstår tydligt om man tittar på några av dem som *Viralgranskaren* identifierat. De beskriver ofta uppseendeväckande händelser som ligger nära i tid och rum och de är vanligen ”viktiga” i den bemärkelse att de knyter an till heta och polariserande politiska frågor: ”Stina 85 år blev misshandlad och rånad av tre asylinvandrare i Jordbro utanför Stockholm”. ”Nu tar regeringen bort Vasaskeppet från Vasamuseet – för att inte kränka båtflyktingarna”. ”Regeringen röstade nej till en lag mot barnäktenskap”. Detsamma gäller de fejkade nyheter som fick stor spridning i USA före 2016 års val, såsom påståendet att påven uttalat sig till stöd för Trump eller att Clinton var svårt sjuk.

Fejkade nyheter är helt enkelt väl fungerande ”nyheter” och detta bidrar till deras mycket stora spridning. I en färsk undersökning av hur fejkade och sanna nyheter sprids på Twitter konstaterar forskare att de fejkade sprids betydligt snabbare än de sanna, särskilt när det gällde dem som var politiskt relevanta (Vosoughi, med flera 2018). Man studerade 126 000 ”kaskader” på Twitter, dvs hur en tweet delas vidare i en obruten kedja från en gemensam källa. Sannolikheten att en fejkad nyhet skulle delas var 70 procent större, och i genomsnitt tog det sex gånger längre tid för en sann nyhet att nå 1 500 personer än för en fejkad. Man konstaterade också att det var *människor*

som stod för detta, inte de internetrobotar eller ”bots” som också används för att dela inlägg från Twitter och Facebook. När det gäller bots spred de fejkade nyheter i ungefär samma utsträckning som sanna nyheter.

Varför är vi människor mer benägna att sprida fejkade än sanna nyheter? Forskarnas hypotes är att fejkade nyheter är ”nyare” än de sanna och vi människor dras till det nya. Detta låter rimligt och undersökningen visar också att de fejkade nyheterna uppfattades som mer överraskande. Om man är fri att hitta på vad som helst är det inte så svårt att överraska. Forskarna noterar också att fejkade nyheter oftare gav upphov till negativa känslor, som rädsla och äckel, och att detta tycks bidra till att vi är mer benägna att sprida dem.

Det är välkänt att starka känslor tenderar att blockera det kritiska tänkandet och fejkade nyheter utnyttjar detta på ett effektivt sätt genom att exempelvis utmåla hotfulla situationer och använda känsloladdade bilder. Men för att förstå varför fejkade nyheter spelar en sådan central roll i kriget om verkligheten måste man gå lite djupare. Framför allt gäller det att förstå den mänskliga kunskapens sociala natur och hur vi är betingade att ta till oss information.

Varför tror vi på fejkade nyheter?

Det mesta av det vi vet om vår omvärld vet vi tack vare andra människor. Vi har alla olika erfarenheter och vi är specialister på olika saker men tack vare språket kan vi förmedla vår kunskap till andra. På det viset sprids kunskapen från individ till individ och från generation till generation. Denna sociala dimension utgör

den mänskliga kunskapens styrka och ligger till grund för det som är kännetecknande för den mänskliga kulturen: ackumulation.

För att kunskap ska kunna spridas krävs två saker: Att avsändaren är pålitlig och att mottagaren känner tillit till avsändaren. I ett välfungerande informationsklimat är båda dessa villkor uppfyllda. Människor förmedlar det de vet och andra människor får då kunskap. Som individ behöver man inte anstränga sig utan kan helt enkelt lita på det andra säger, åtminstone i stort. Denna tillit hör till vårt biologiska arv och den möjliggör kunskapsspridning, men den gör oss också sårbara för desinformation.

Psykologisk forskning visar till exempel att vi har en tendens att spontant lita på den information som kommer till oss. Man talar om att vi lider av en *sanningsbias*: Vi har betydligt lättare att ta till oss ett innehåll än att slå det ifrån oss (Gilbert 1991).⁴ Experiment visar till och med att även när man fått veta att en avsändare är opålitlig tenderar man att acceptera det som sagts (Depaulo 2017). Detta är begripligt ur ett evolutionärt perspektiv eftersom det i vissa situationer kan vara mycket kostsamt att tvivla på viktig information ("tigern kommer!"). Nya studier av nyhetsflödet efter terrorisdådet på Drottninggatan konstaterar till exempel att läsarna tolkade informationen på samma sätt oavsett om de omgärdades av journalistiska osäkerhetsmarkörer (Johansson med flera 2018).

---

⁴ En hypotes är att det helt enkelt är kognitivt mer krävande att ifrågasätta ett påstående än att acceptera det. Ny forskning visar till exempel att det finns en koppling mellan kognitiv kapacitet och förmågan att slå ifrån sig desinformation (De keersmaecker & Roets 2017).

Vi är också sårbara för något som kallas *sanningsillusionen*. Det innebär att ju oftare ett påstående upprepas ju mer benägna är vi att tro på det – även om vi inte alls fått några goda skäl för vår övertygelse (Hascher med flera 1977). Vi tenderar helt enkelt att blanda samman det bekanta med det sanna. Eftersom fejkade nyheter sprids snabbare än sanna och tenderar att bli virala är risken stor att sanningsillusionen slår till och vi accepterar innehållet trots att vi saknar goda skäl att göra det. Forskning visar också att upprepning bidrar till att man accepterar en påhittad nyhet som sann (Polage 2012) och till och med att upprepning gör att man accepterar något som sant trots att man egentligen vet att det är falskt (Fazio med flera 2015).

En tredje faktor har att göra med grupp tänkandet: Vi tenderar att acceptera den egna gruppens omdömen och handlingar. Detta har ofta tolkats som ett utslag av problematisk konformism, men kan också förstås mot bakgrund av kunskapens sociala dimension (Hodges och Geyer 2006). Vi behöver helt enkelt lita på andra människors omdömen för att få kunskap och det är rimligt att man då främst litar på dem som tillhör den egna gruppen. I ett opålitligt informationsklimat, som också är starkt polariserat, riskerar emellertid denna *in-group bias* att leda till stamtänkande och till att vi accepterar faktaövertygelser på basis av ideologisk tillhörighet (Kahan 2016).

Grupptänkandet utgör sannolikt ett av skälen till att fejkade nyheter främst sprids på Facebook, snarare än på Twitter. Våra Facebookvänner tenderar att antingen vara riktiga vänner eller åtminstone bekanta som vi stött på i något sammanhang. De hör därför

i någon mening till vår grupp och det stärker tilliten. Källkritiken känns inte viktig när man håller sig till den egna gruppen, och ofta bryr man sig inte om att läsa mer än rubriken innan man delar.⁵

Fake media

Under valhösten 2016 i USA spreds det betydligt mer fejkade nyheter riktade mot Clinton än mot Trump (Guess, med flera 2018). En ny studie visar också att fejkade nyheter har en mycket större spridning bland Trumpsupportrar och grupper från extremhögern (Naryanan, med flera 2018). Fekade nyheter är alltså i stor utsträckning goda nyheter för Trump. Det har fört med sig att begreppet snabbt förlorat sitt neutrala innehåll i den amerikanska debatten och blivit politiskt laddat; det har blivit något liberaler hänvisar till för att förklara hur Trump kunde vinna.

Mot bakgrund av detta är det föga förvånande att Trump snabbt började använda termen ”fake news” på ett helt annat sätt: inte för att beteckna oäkta nyheter utan för att beteckna alla nyheter som på något vis framställer honom i ett dåligt ljus och för att angripa etablerade medier.⁶ Lika ofta som Trump talar om fake news talar han om *fake media*, t ex twittrar han den 7 oktober 2017: ”Wow, so many Fake news Stories today. No matter what I do or say, they will not write or speak truth. The Fake news Media is out of control!”

---

⁵ Undersökningar visar t ex att 6 av 10 länkar delas utan att man ens har klickat på dem (Dewey 2016).

⁶ Trump hävdar till och med att det är han som hittat på termen ”fake news” (CNN; 2017-10-27).

I januari delade han till och med ut ett ”pris”: THE MOST DISHONEST & CORRUPT MEDIA AWARDS OF THE YEAR. Paul Krugman från *New York Times* (och nobelpristagare i ekonomi) toppade listan eftersom han argumenterat att Trumps ekonomiska politik kommer att skada ekonomin. På listan ingår också en skara journalister från etablerade medier (*ABC*, *CNN*, *Washington Post*) som publicerat artiklar med faktafel (vilka sedan rättats till).⁷

Även om vi har en tendens att lita på information som kommer till oss kan denna tillit undermineras. Ett särskilt effektivt sätt är att ifrågasätta själva källans trovärdighet. I stället för att försöka motbevisa de uppgifter som medier (eller forskare) publicerar räcker det med att så tvivel vad gäller institutionen som sådan. Denna ’tvivlets metod’ har tidigare använts med framgång av amerikanska tobaksbolag och av klimatförnekare (Oreskes och Conway 2012), och den används av Trump när han talar om etablerade medier som fake och oärliga (se Wikforss 2017).

Bakom talet om *fake media* ligger en konspirationsteori om etablerade mediers roll i samhället. De anses ha en politisk agenda som gör att de är villiga att både dölja sanningen och fara med rena osanningar. I populistisk anda jämföras etablerade medier med makten och beskrivs som ”folkets fiende” (Trump, tweet 17 februari).⁸ Trump kan därmed bereda vägen för sin egen, alternativa berättelse om USA som ett lag-

---

⁷ Detta illustrerar risken med att tala om fejkade nyheter som falska – det ger mediernas fiender en ursäkt att klassificera äkta journalistik som fejkad.

⁸ Budskapet går hem bland Trumps supportrar. Hela 60 procent av dem håller med om att medierna är folkets fiender (Guess, med flera 2017).

löst land, förstört av svarta, invandrare och politiskt korrekta liberaler. Denna användning av begreppet ”fake news” är därför nära kopplat till det falska narrativet: Dels ingår konspirationsteorin om etablerade medier i det falska narrativet, dels underlättar ifrågasättandet av medierna spridningen av detta narrativ.

Attackerna mot etablerade medier, pådrivna inte bara Trump utan av alternativa plattformar som *Breitbart News*, har lett till att förtroendet för medierna blivit ytterligare en polariserande fråga i USA. Bland demokrater har hela 74 procent stort eller ett någorlunda stort förtroende, vilket är högst sedan 1997, medan förtroendet är rekordlågt bland republikanska väljare. Endast 19 procent av dessa säger sig känna stor eller någorlunda tilltro till medierna (Guess, med flera 2017).

Bland ledande svenska politiker har Jimmie Åkesson hävdat att etablerade medier har en politisk agenda, i linje med Trumps tal om ”*fake media*”, men han har inte använt sig av samma terminologi (Hans Olsson, ”Partierna överens om ökad säkerhet vid valet”, *Dagens Nyheter* 2017-04-01). Misstänksamheten mot medierna är dock tilltagande, journalister utsätts för hat och hot, och tilliten sjunker när det gäller rapporteringen i vissa frågor, främst då rapporteringen om invandringen (Tipple, med flera 2017. SOM-rapport nr 2017:38).

Konsekvenserna av fejkade nyheter

En viktig fråga är vilken effekt fejkade nyheter faktiskt har på väljarnas beteende. Detta är något som man precis börjat undersöka i eftersvallet till det

amerikanska presidentvalet. Frågan är dels i vilken utsträckning väljare läste fejkade nyheter, dels i vilken utsträckning denna läsning påverkade hur de röstade. Enligt en studie nåddes hela 25 procent av amerikanerna av åtminstone en fejkad nyhet före valet, men samtidigt konstaterar forskarna att fejkade nyheter utgjorde en mycket liten del av den totala nyhetskonsumtionen: 1 procent av Clintonväljarnas och 6 procent av Trumpväljarnas nyheter (Guess med flera, 2018). Detta ger stöd för hypotesen att fejkade nyheter inte hade så stor påverkan, trots att spridningen var omfattande (Carey 2018).

En alldeles färsk undersökning pekar dock i motsatt riktning (Gunther med flera, 2018). I denna har man inte bara studerat hur stor del av nyhetsdieten som bestod av fejkade nyheter utan mer specifikt ställt frågan i vilken utsträckning de som tidigare röstade på Obama avstod att rösta på Clinton som ett resultat av fejkade nyheter. Man fokuserade på tre falska nyheter som fick mycket stor spridning under valet: att Clinton var svårt sjuk, att påven gav sitt stöd till Trump, och att Clinton hade godkänt försäljning av vapen till Islamiska jihadister. Man konstaterar att det föreligger en intressant korrelation: Endast 17 procent av tidigare Obamaväljare som trodde på en av dessa falska historier röstade på Clinton. Efter att ha tagit hänsyn till andra faktorer som påverkade väljarbeteendet (missnöje med ekonomin, utbildningsnivå, etc.) konstaterar man att det var 3,9 gånger mer sannolikt att en Obamaväljare som trodde på en eller flera av dessa fejkade nyheter avstod från att rösta på Clinton än att en Obamaväljare som inte trodde på dem gjorde det. Enligt beräkningar gjorda av Washington

Posts opinionsexpert är det troligt att detta avgjorde saken i de stater där Clinton förlorade mot Trump med mycket liten marginal, som Michigan och Pennsylvania (Blake 2018).

Hur blir det i det svenska valet? I vilken utsträckning kommer fejkade nyheter att påverka väljarna? Vi vet att Sverige utsätts för fejkade nyheter skapade av aktörer med en politisk agenda, både nationella sådana och av internationella aktörer som ryska trollfabriker och *Breitbart News*. En viktig skillnad jämfört med det amerikanska valet är förstås att det nu finns en utbredd medvetenhet om att fejkade nyheter förekommer. Detta har rimligen en dämpande effekt när det gäller acceptans och spridning av falska uppgifter. Samtidigt vet man att vi överskattar den egna förmågan att urskilja falska nyheter.⁹ Det finns också en risk att medvetenheten om falska nyheter leder till en allmän skepsis inför nyhetsförmedling och därmed underminerar tilltron till medierna i stort.

Det falska narrativet utgör kanske ett ännu större hot, särskilt som det innefattar ett ifrågasättande av traditionella kunskapsinstitutioner. För att möta detta räcker det inte med att avvisa enskilda uppgifter med hjälp av faktakontroller, av det slag Viralgranskaren utför, utan man måste granska hela den övergripande berättelse som kommuniceras.¹⁰ Att det falska narrativet på ett tydligt sätt utnyttjar människors oro och rädsla, och att dessutom ingår i ett internationellt

---

⁹ En brittisk studie visar till exempel att trots att många människor *tror* att de kan skilja på riktiga och fejkade nyheter var det bara 4 procent som kunde göra detta på ett pålitligt sätt (YouGov 2017).

¹⁰ Detta görs på ett mycket bra sätt av Paul Rapacioli (2018).

försök att svartmåla Sverige, gör att det är mycket svårt att hantera. Det finns också en lockelse för partierna att haka i denna berättelse, även om man inte själv omfattar den, och fokusera på människors oro. Risken är då stor att man legitimerar det falska narrativet.

Litteratur

- Blake, A. "A new study suggests fake news might have won Donald Trump the 2016 election", *Washington Post*, 2018-04-03.
- Carey, B. 2018. "Fake News': Wide Reach but Little Impact, Study Suggests", *New York Times*, 2018-04-01.
- De keersmaecker, J. & Roets, A. 2017. "Fake news: Incorrect, but hard to correct. The role of cognitive ability on the impact of false information on social impressions", *Intelligence*, doi. 10.1016/intel.2017.10.005.
- Depaulo, B. 2017. "I study liars. I've never seen one like President Trump", *Washington Post*, 2017-12-08.
- Dewey, C. 2016. "6 in 10 of you will share this link without reading it, a new, depressing study says", *Washington Post*, 2016-06-16.
- Fazio, L. Brashier, N. Payne, K. & Marsh E. 2015. "Knowledge does not protect against illusory truth", *Journal of Experimental Psychology*, 144, 993–1002.
- Fichtelius, E. 2018. *Nyhetsjournalistik – Tio gyllene regler. Version 2.0*. Sveriges Utbildningsradio AB.
- Gelfert, A. 2018. "Fake News: A Definition". *Informal Logic* 38, 84–117.
- Gilbert, D. 1991. "How mental systems believe", *American Psychologist* 46, 107–119.

- Guess, A. Nyhan, B. & Reifler, J. 2017. "You're Fake News!", *The 2017 Poynter Media Trust Survey*.
- Guess, A. Nyhan B. & Reifler J. 2018. "Selective Exposure to Misinformation: Evidence from the consumption of fake news during the 2016 U.S. presidential election", <http://www.dartmouth.edu/~nyhan/fake-news-2016.pdf>, online 2018-01-09.
- Gunther, R. Beck, P. & Nisbet E. 2018. "Fake News May Have Contributed to Trump's Victory", *The Conversation*, 2018-02-15.
- Hasher L., Goldstein D. & Toppolo T. 1977. "Frequency and the Conference of Referential Validity", *Journal of Verbal Learning and Verbal Behavior* 16, 107–112.
- Hodges, B.H. & Geyer, A.L. 2006. "A Nonconformist Account of the Asch Experiments: Values, Pragmatics, and Moral Dilemmas", *Personality and Social Psychology Review* 10, 2–19.
- Johansson, B. Odén, T. & Truedsson, L. 2018. "Nyhetsmedier måste fråga sig om de har råd att ha fel", *Dagens Nyheter Debatt*, 2018-04-07.
- Kahan, D. 2016. "The politically motivated reasoning paradigm", under utgivning *Emerging Trends in Social & Behavioral Sciences*, online 29 november 2016.
- Narayanan, V. med flera. 2018. "Polarization, Partisanship and Junk News Consumption over Social Media in the US", *Computational Propaganda Research project*, Data Memo No. 2018.1. Oxford Internet Institute.
- Oremus, W. 2017. "Facebook Has Stopped Saying 'Fake News'", *Slate*, 2017-08-08.

- Oreskes, N. och Conway, E. 2012. *Merchants of Doubt*, Bloomsbury: London.
- Polage D.C. 2012, "Making up History: False Memories of Fake News Stories", *Europé's Journal of Psychology* 8, 245–250.
- Rapacioli, P. 2018. *Good Sweden. Bad Sweden. The Use and Abuse of Swedish Values in a Post-Truth World*, Volante: Stockholm.
- Stockenhed, P. 2018. "Svensk flyktingpolitik används som slagträ i ungerska valdebatten", *Dagens Nyheter*, 2018-04-07.
- Tipple, F. Bergström A. och Andersson U. *Förtroende för svensk nyhetsrapportering*, SOM-rapport nr 2017:38.
- Vosoughi, Roy & Aral 2018, "The spread of true and false news online", *Social Science* 359, 1146–1151.
- Wikforss, Å. 2017. *Alternativa fakta. Om kunskapen och dess fiender*. Fri Tanke: Stockholm.
- YouGov (2017). "C4 study reveals only 4% surveyed can identify true or fake news", <http://www.channel4.com/info/press/news/c4-study-reveals-only-4-surveyed-can-identify-true-or-fake-news>.